

1. මූල්‍ය ප්‍රකාශන

1.1 තත්ත්වගණනය කළ මතය

පොල් පර්යේෂණ මණ්ඩලයේ 2022 දෙසැම්බර් 31 දිනට මූල්‍ය තත්ත්ව ප්‍රකාශනය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ මූල්‍ය කාර්යසාධන ප්‍රකාශනය, හිමිකම් වෙනස්වීමේ ප්‍රකාශනය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශනය සහ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලට අදාළ සටහන්, සාරාංශගත වැදගත් ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිවලින් සමන්විත 2022 දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ මූල්‍ය ප්‍රකාශන ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 154(1) ව්‍යවස්ථාව සමඟ සංයෝජිතව කියවිය යුතු 1971 අංක 46 දරන පොල් සංවර්ධන පනතේ , 2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ සහ 1971 අංක 38 දරන මුදල් පනතේ විධිවිධාන ප්‍රකාරව මාගේ විධානය යටතේ විගණනය කරන ලදී. පාර්ලිමේන්තුව වෙත ඉදිරිපත් කළ යුතු යැයි මා අදහස් කරන මාගේ අදහස් දැක්වීම් හා නිරීක්ෂණයන් මෙම වාර්තාවේ දැක්වේ.

මෙම වාර්තාවේ 1.5 ඡේදයේ දක්වා ඇති කරුණුවලින් වන බලපෑම හැර, මණ්ඩලයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන තුළින් 2022 දෙසැම්බර් 31 දිනට මූල්‍ය තත්ත්වය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා එහි මූල්‍ය කාර්යසාධනය හා මුදල් ප්‍රවාහ සත්‍ය හා සාධාරණ ලෙස දැක්වෙන අයුරින් ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍ය අංශ ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතීන්ට අනුකූලව මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කර ඇති බව මා දරන්නා වූ මතය වේ.

1.2 තත්ත්වගණනය කළ මතය සඳහා පදනම

මෙම වාර්තාවේ 1.5 ඡේදයේ දක්වා ඇති කරුණු මත පදනම්ව මාගේ මතය තත්ත්වගණනය කරනු ලැබේ.

ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිතීන්ට (ශ්‍රී.ලං.වි.ප්‍ර.) අනුකූලව මා විගණනය සිදු කරන ලදී. මෙම විගණන ප්‍රමිතීන් යටතේ වූ මාගේ වගකීම, මෙම වාර්තාවේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණනය සම්බන්ධයෙන් විගණකගේ වගකීම යන කොටසේ තවදුරටත් විස්තර කර ඇත. මාගේ තත්ත්වගණනය කළ මතය සඳහා පදනමක් සැපයීම උදෙසා මා විසින් ලබාගෙන ඇති විගණන සාක්ෂි ප්‍රමාණවත් සහ උචිත බව මාගේ විශ්වාසයයි.

1.3 මූල්‍ය ප්‍රකාශන සම්බන්ධයෙන් කළමනාකරණයේ සහ ඊට සම්බන්ධ පාලනය කරන පාර්ශවයන්ගේ වගකීම

මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍ය අංශයේ ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතීන්ට අනුකූලව පිළියෙල කිරීම හා සාධාරණ ලෙස ඉදිරිපත් කිරීම සහ වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් ඇතිවිය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොරව මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකිවනු පිණිස අවශ්‍ය වන අභ්‍යන්තර පාලනයන් තීරණය කිරීම කළමනාකරණයේ වගකීම වේ.

මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමේදී, මණ්ඩලය අඛණ්ඩව පවත්වාගෙන යාමේ හැකියාව තීරණය කිරීම කළමනාකරණයේ වගකීමක් වන අතර, කළමනාකාරීත්වය මණ්ඩලය ඇවර කිරීමට අදහස් කරන්නේ නම් හෝ වෙනත් විකල්පයක් නොමැති විටදී මෙහෙයුම් නැවැත්වීමට කටයුතු කරන්නේ නම් හැර අඛණ්ඩ පැවැත්මේ පදනම මත ගිණුම් තැබීම හා මණ්ඩලයේ අඛණ්ඩ පැවැත්මට අදාළ කරුණු අනාවරණය කිරීමද කළමනාකරණයේ වගකීමකි.

මණ්ඩලයේ මූල්‍ය වාර්තාකරණ ක්‍රියාවලිය සම්බන්ධව පරීක්ෂා කිරීමේ වගකීම, සම්බන්ධ පාර්ශව විසින් දරනු ලබයි.

2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ 16 (1) උප වගන්තිය ප්‍රකාරව, මණ්ඩලයේ වාර්ෂික සහ කාලීන මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකිවන පරිදි ස්වකීය ආදායම්, වියදම්, වත්කම් හා බැරකම් පිළිබඳ නිසි පරිදි පොත්පත් හා වාර්තා පවත්වාගෙන යා යුතුය.

1.4 විගණන විෂය පථය (මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණනය සම්බන්ධයෙන් විගණකගේ වගකීම)

සමස්තයක් ලෙස මූල්‍ය ප්‍රකාශන, වංචා සහ වැරදි නිසා ඇතිවන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොර බවට සාධාරණ තහවුරුවක් ලබාදීම සහ මාගේ මතය ඇතුළත් විගණන වාර්තාව නිකුත් කිරීම මාගේ අරමුණ වේ. සාධාරණ සහතිකවීම උසස් මට්ටමේ සහතිකවීමක් වන නමුත්, ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනය සිදු කිරීමේදී එය සැමවිටම ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් අනාවරණය කරගන්නා බවට වන තහවුරු කිරීමක් නොවනු ඇත. වංචා සහ වැරදි තනි හෝ සාමූහික ලෙස බලපෑම නිසා ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් ඇතිවිය හැකි අතර, එහි ප්‍රමාණාත්මක භාවය මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන පදනම් කරගනිමින් පරිශීලකයන් විසින් ගනු ලබන ආර්ථික තීරණ කෙරෙහි වන බලපෑම මත රඳා පවතී.

ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනයේ කොටසක් ලෙස මා විසින් විගණනයේදී වෘත්තීය විනිශ්චය සහ වෘත්තීය සැකමුසුබවින් යුතුව ක්‍රියා කරන ලදී. මා විසින් තවදුරටත්,

- ප්‍රකාශ කරන ලද විගණන මතයට පදනමක් සපයා ගැනීමේදී වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඇති විය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් ඇතිවීමේ අවදානම් හඳුනාගැනීම හා තක්සේරු කිරීම සඳහා අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පරිපාටි සැලසුම් කර ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. වරදවා දැක්වීම හේතුවෙන් සිදුවන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් සිදුවන බලපෑමට වඩා වංචාවකින් සිදුවන්නා වූ බලපෑම ප්‍රබල වන්නේ ඒවා දුස්සන්ධානයෙන්, ව්‍යාජ ලේඛන සැකසීමෙන් , වේතනාන්විත මහභරීමෙන්, වරදවා දැක්වීමෙන් හෝ අභ්‍යන්තර පාලනයන් මඟ හැරීමෙන් වැනි හේතු නිසා වන බැවිනි.
- අභ්‍යන්තර පාලනයේ සඵලදායීත්වය පිළිබඳව මතයක් ප්‍රකාශ කිරීමේ අදහසින් නොවුවද , අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පරිපාටි සැලසුම් කිරීම පිණිස අභ්‍යන්තර පාලනය පිළිබඳව අවබෝධයක් ලබාගන්නා ලදී.
- භාවිතා කරන ලද ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිවල උචිතභාවය, ගිණුම්කරණ ඇස්තමේන්තුවල සාධාරණත්වය සහ කළමනාකරණය විසින් කරන ලද සම්බන්ධිත හෙළිදරව් කිරීම් අගයන ලදී.
- සිද්ධීන් හෝ තත්ත්වයන් හේතුවෙන් මණ්ඩලයේ අඛණ්ඩ පැවැත්ම පිළිබඳ ප්‍රමාණාත්මක අවිනිශ්චිතතාවයක් තිබේද යන්න සම්බන්ධයෙන් ලබාගත් විගණන සාක්ෂි මත පදනම්ව ගිණුම්කරණය සඳහා ආයතනයේ අඛණ්ඩ පැවැත්ම පිළිබඳ පදනම යොදා ගැනීමේ අදාළත්වය තීරණය කරන ලදී. ප්‍රමාණවත් අවිනිශ්චිතතාවයක් ඇති බවට මා නිගමනය කරන්නේ නම් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඒ සම්බන්ධයෙන් වූ හෙළිදරව්කිරීම් වලට මාගේ විගණන වාර්තාවේ අවධානය යොමු කළ යුතු අතර, එම හෙළිදරව්කිරීම් ප්‍රමාණවත් නොවන්නේ නම් මාගේ මතය විකරණය කළ යුතුය. කෙසේ වුවද, අනාගත සිද්ධීන් හෝ තත්ත්වයන් මත අඛණ්ඩ පැවැත්ම අවසන් වීමට හැකිය.
- මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ව්‍යුහය හා අන්තර්ගතය සඳහා පාදක වූ ගනුදෙනු හා සිද්ධීන් උචිත හා සාධාරණව ඇතුළත් වී ඇති බව සහ හෙළිදරව් කිරීම් ඇතුළත් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල සමස්ත ඉදිරිපත් කිරීම අගයන ලදී.

හැකි තාක් දුරට හා අවශ්‍ය ඕනෑම විටෙක පහත සඳහන් දෑ පරීක්ෂා කිරීම සඳහා විගණන විෂය පථයද පුළුල් කර ඇත.

- තොරතුරු ඉදිරිපත් කිරීම සම්බන්ධයෙන් බලන කළ මණ්ඩලයේ කාර්යයන් අඛණ්ඩව ඇගයීමට හැකිවන පරිදි එහි සංවිධානය, පද්ධති, පරිපාටි, පොත්පත්, වාර්තා හා වෙනත් ලියකියවිලි

විධිමත්ව හා ප්‍රමාණාත්මකව සැලසුම් කර තිබේද යන බව සහ එකී පද්ධති, පරිපාටි, පොත්පත්, වාර්තා හා වෙනත් ලියකියවිලි ඵලදායී ලෙස පවත්වාගෙන යනු ලැබේ ද යන බව;

- යම් අදාළ ලිඛිත නීතියකට හෝ මණ්ඩලයේ පාලක මණ්ඩලය විසින් නිකුත් කරන ලද වෙනත් පොදු හෝ විශේෂ විධානයකට අනුකූලව, මණ්ඩලය ක්‍රියා කර ඇති බව,
- සිය බලතල, කර්තව්‍ය සහ කාර්යයන්ට අනුකූලව කටයුතු කර ඇති බව,
- සම්පත් සකසුරුවම් ලෙස, කාර්යක්ෂම ලෙස සහ ඵලදායී ලෙස කාලසීමාවන් තුළ සහ අදාළ නීතිරීතිවලට අනුකූලව ප්‍රසම්පාදනය කර භාවිතා කර ඇති බව,

1.5 මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීම සම්බන්ධයෙන් වූ විගණන නිරීක්ෂණ

1.5.1 ගිණුම්කරණ අඩුපාඩු

| විගණන නිරීක්ෂණය | කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම | නිර්දේශය |
|--|---|--|
| <p>(අ) වැලිගම කොළ මැලවීමේ හා කුණුවීමේ රෝග මර්ධන ව්‍යාපෘතිය, කිණියම දෙමුහුන් පොල් පැළ නිෂ්පාදන ව්‍යාපෘතිය, පොල් සැකසුම් අංශයේ දෙමහල් ගොඩනැගිල්ල ඉදිකිරීම් ව්‍යාපෘතිය යනාදී ව්‍යාපෘති සඳහා පොල්, කිතුල්, තල් ප්‍රවර්ධනය හා ආශ්‍රිත කාර්මික භාණ්ඩ අපනයන විවිධාංගීකරණ රාජ්‍ය අමාත්‍යාංශය හා අන්තර් ජාතික පොල් ප්‍රජාව වෙතින් ප්‍රදාන ලෙස රු.285,849,608ක් සමාලෝචිත වර්ෂය තුළදී ලැබී තිබුණද එයින් ආදායම් ලෙස ආදායම් කාර්ය සාධන ප්‍රකාශයට රු.94,355,348ක් පමණක් බැර කර තිබුණු අතර රු.191,494,260 ක වෙනස සඳහා ලෙස “ ව්‍යාපෘති සඳහා ප්‍රාග්ධන දායකත්ව ” නමින් ගිණුමකට ගලපා තිබුණි.</p> | <p>සමාලෝචිත වර්ෂය සඳහා ලද මුළු අක්මුදල් ප්‍රමාණයෙන් ප්‍රාග්ධන වියදම් සඳහා ලද අක්මුදල් ප්‍රමාණය මූල්‍ය කාර්ය සාධන ප්‍රකාශයට ඇතුළත් කර නැත.</p> | <p>රේඛීය අමාත්‍යාංශයෙන් ව්‍යාපෘති සඳහා ලැබූ මුදල් හා අන්තර් ජාතික පොල් ප්‍රජාවගෙන් ලැබූ මුදල් මූල්‍ය කාර්ය සාධන ප්‍රකාශයේ ආදායම් ලෙස හඳුනා ගැනීමට කටයුතු කළ යුතුය.</p> |
| <p>(ආ) 2017 වර්ෂයේ මැයි 16 දින වසර 05ක් සඳහා ලංකා බැංකුවේ තැන්පත් කරන ලද අංක 80860157 දරන රු.42,600,000ක් වටිනා ස්ථාවර තැන්පතුව 2022 මැයි 16 දින කල්පිරී තිබූ අතර එය නව ස්ථාවර තැන්පතුවක් ලෙස අංක 291-60-01-00014041-6 යටතේ 2022 ජූනි 09 දින නැවත මහජන බැංකුවේ ආයෝජනය කර තිබුණි. මෙම තැන්පතුව කල්පිරුණු දිනය වූ 2022 මැයි 16 සිට 2022 ජූනි 08 දක්වා මණ්ඩලයට පොලී ප්‍රතිලාභයක් නොලැබෙන ජංගම ගිණුමක මුදල් තැන්පත් කර තිබීම හේතුවෙන් එම කාලයට අදාළව රු.640,225ක පමණ පොලී ආදායමක් මණ්ඩලයට අහිමි වී තිබුණි. එසේම රු.මිලියන 42කට විශේෂිත පොලී අනුපාතයක් ලබා ගැනීමටද මණ්ඩලය කටයුතු කර නොතිබුණි.</p> | <p>2022.06.08 වන දින මහජන බැංකුවේ ආයෝජනය කිරීමෙන් 2027.05.16 දිනට ලැබිය යුතු පොලියෙන් අහිමි ඇති පොලී ආදායමද අඩු කළද වැඩිපුර ආදායමක් ආයතනයට ලැබේ. ඒ අනුව ඉහත ආයෝජනයෙන් අලාභයක් සිදු වී නොමැති අතර අතිරේක ආදායමක්ද ලැබී ඇත.</p> | <p>ස්ථාවර තැන්පතු කල්පිරෙන දිනට නැවත ආයෝජන කිරීමට සැලසුමක් සකස් කරගත යුතුය.</p> |

1.5.2 විගණනය සඳහා ලිඛිත සාක්ෂි නොවීම

| විෂය | මුදල රු. | නොසැපයූ විගණන සාක්ෂි | කළමනාකාරීත්වයේ අදහස් දැක්වීම | නිර්දේශය |
|--|----------|---|---|--|
| “සුදුමැස්සා” පළිබෝධ හානිය හඳුනා ගැනීම සඳහා පර්යේෂණ 3 ක් හා පළිබෝධ පාලනය පිළිබඳ පර්යේෂණ 6ක් සිදුකර තිබුණ ද අනුමත පර්යේෂණ යෝජනා, පර්යේෂණ ප්‍රතිඵල ඇතුළු පර්යේෂණයට අදාළ වැදගත් ලිපි ලේඛන අඩංගු ලිපිගොනු විගණනයට ඉදිරිපත් කර නොතිබුණි. | | අනුමත පර්යේෂණ යෝජනා හා පර්යේෂණ ප්‍රතිඵල ඇතුළත් ලිපිගොනු | 2023 වර්ෂයේ සිට ඉදිරියට විගණන නිලධාරීන් විසින් ලබා දුන් උපදෙස් පරිදි ලිපිගොනු සකස් කිරීමට කටයුතු කරන බව දන්වා සිටින අතර මේ වන විට ඇතැම් අංශ ව්‍යාපෘති ලිපිගොනු සෑදීම අවසන් කර ඇති අතර අනෙකුත් අංශ එම කටයුතු කරගෙන යමින් පවතී. | අනුමත පර්යේෂණ යෝජනා, පර්යේෂණ ඇතුළුව පර්යේෂණයට අදාළ වැදගත් ලිපි ලේඛන ඇතුළත් පර්යේෂණ නොපමාව විගණනයට ඉදිරිපත් කළ යුතුය. |

1.6 ලැබිය යුතු සහ ගෙවිය යුතු ගිණුම්

1.6.1 ලැබිය යුතු මුදල්

| විගණන නිරීක්ෂණය | කළමනාකාරීත්වයේ අදහස් දැක්වීම | නිර්දේශය |
|---|--|---|
| (අ) පොල් පර්යේෂණ මණ්ඩලයේ සේවය කරමින් සිටියදී අධ්‍යයන නිවාඩු ලබා විදේශ ගතවූ නිලධාරීන් 6 දෙනෙකු විසින් මණ්ඩලය සමඟ ඇති කරගත් ගිවිසුම් උල්ලංඝනය කරමින් මණ්ඩලයේ සේවයට වාර්තා නොකිරීම හේතුවෙන් මණ්ඩලයට අයවිය යුතු රු.13,582,035ක් සමාලෝචිත වර්ෂය අවසානය දක්වා අයකරගෙන නොතිබුණි. | සේවා ගිවිසුම් කඩකළ නිලධාරීන් 6 දෙනෙකුට නඩු පවරා ඇත. | සේවා ගිවිසුම් කඩකරන නිලධාරීන්ගෙන් අයවිය යුතු ශේෂ අයකර ගැනීමේ නීතිමය කටයුතු කඩිනම් කළ යුතුය. |
| (ආ) මණ්ඩලයේ අධ්‍යයන නිවාඩු ලබාගත් පර්යේෂණ නිලධාරීන් නිදෙනෙකු ගිවිසුම් ප්‍රකාරව අධ්‍යයන නිවාඩු අවසන් කර සේවයට වාර්තා කර තිබුණද වසර 3-4 ක සේවයෙන් පසු ඔවුන් විසින් සේවය කළ යුතු අනිවාර්ය සේවා කාලයද ඉක්මයාමට පෙර මණ්ඩලයේ සේවය හැර ගොස් තිබුණු නමුත් මණ්ඩලයට අයවිය යුතු රු.36,657,735ක් බැඳුම්කර වටිනාකම අයකරගෙන නොතිබුණි. | සේවා ගිවිසුම් කඩකළ නිලධාරීන් නිදෙනෙකුට නඩු පැවරීමට කටයුතු කරමින් පවතී. | සේවා ගිවිසුම් කඩකරන නිලධාරීන්ගෙන් අයවිය යුතු ශේෂ අයකර ගැනීමේ නීතිමය කටයුතු කඩිනම් කළ යුතුය. |

1.6.2 අත්තිකාරම්

| විගණන නිරීක්ෂණය | කළමනාකාරීත්වයේ අදහස් දැක්වීම | නිර්දේශය |
|---|---|--|
| <p>2021 හා 2022 වර්ෂයන් තුළදී කිණියම දෙමුහුන් පොල් පැළ නිෂ්පාදන ව්‍යාපෘතියට අදාළව හලාවත වැව්ලි සමාගම වෙත අවස්ථා හතරකදී රු.3,781,530ක අත්තිකාරම් සහ කුරුණෑගල කාල්ස්ෆීල්ඩ් වතුයායේ කප්පුවය බීජ නිෂ්පාදන ව්‍යාපෘතියට අදාළව කුරුණෑගල වැව්ලි සමාගම වෙත අවස්ථා 05කදී රු.16,631,962ක අත්තිකාරම් ලබා දී තිබුණු නමුත් 2022 දෙසැම්බර් 31 දින වන විටත් එම කාර්යයන් නිමකර නොතිබුණු අතර වරින්වර ලබාදුන් කිසිදු අත්තිකාරමක් නිරවුල් කරගැනීමට මණ්ඩලය විසින් කටයුතු කර නොතිබුණි. මූලික අතිතාකාරම් නිරවුල් කිරීමකින් තොරව මෙම ආයතනයන් වෙත නැවත නැවතත් අත්තිකාරම් ලබා දී තිබුණු බවද විගණනයේ දී නිරීක්ෂණය විය.</p> | <p>2022 වසරේ පැවති ඉන්ධන අර්බුදය හා අනෙකුත් සැපයීම් සම්බන්ධව පැවති අර්බුදයන් හේතුවෙන් මෙම කාර්යයන් නිම කිරීම ප්‍රමාද වීම හේතුවෙන් 2022 දෙසැම්බර් 31 දිනට නිරවුල් කිරීමට නොහැකි විය. එක් අත්තිකාරමක් නිරවුල් කිරීමට පෙර නැවත එම කාර්යය සඳහාම අත්තිකාරම් ලබා දීමට හේතුවූයේ එම කාර්යයන් නිම කිරීමට අවශ්‍ය මුළු මුදල් ප්‍රමාණ අවස්ථා දෙකකදී අමාත්‍යාංශය විසින් පොල් පර්යේෂණ ආයතනය වෙත ලබා දී තිබීමයි.</p> | <p>දෙමුහුන් පොල් පැළ නිෂ්පාදන ව්‍යාපෘතිය සාර්ථක කරවාගෙන ලබාදී ඇති අත්තිකාරම් පියවා ගත යුතුය.</p> |

1.7 නීති, රීති, රෙගුලාසි සහ කළමනාකරණ තීරණ ආදියට අනුකූල නොවීම

| නීති, රීති, රෙගුලාසි ආදියට යොමුව | අනුකූල නොවීම | කළමනාකාරීත්වයේ අදහස් දැක්වීම | නිර්දේශය |
|---|--|---|--|
| <p>(අ) ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ආයතන සංග්‍රහය</p> <p>(i) xix පරිච්ඡේදයේ 5.3 ඡේදය</p> | <p>රජයේ නිල නිවාස සඳහා විවාහක නිලධාරියෙකුගේ වැටුපෙන් සියයට 10ක් හා අවිවාහක නිලධාරියෙකුගේ වැටුපෙන් සියයට 5ක ප්‍රමාණයක් වුවද මණ්ඩලයේ කාර්ය මණ්ඩලයේ 21 දෙනෙකු විසින් භාවිතා කරන නිල නිවාස සඳහා කිසිදු කුලියක් අයකර නොතිබුණු අතර නිලධාරීන් හා සේවකයන් 59 දෙනෙකුගෙන් මාසිකව අයකළ කුලිය රු.50ක් රු.160ක් අතර ප්‍රමාණයක් විය.</p> | <p>පොල් පර්යේෂණ ආයතනයේ නිවාස රජයේ නිල නිවාස නොවන අතර ඒවා වතු නිවාස ලෙස ඉදිකර ඇත. පර්යේෂණ හා ක්ෂේත්‍ර කටයුතු සාමාන්‍ය රාජකාරී මෙන් රාජකාරී වේලාව තුළ අවසන් කළ නොහැකි වන අතර එම රාජකාරී දිනයේ පැය 24 තුළ ඕනෑම වේලාවක සිදුකළ යුතුය. එබැවින් අභ්‍යන්තර චක්‍රලේඛයක් වන අංක 13/2018 දරන චක්‍රලේඛය පදනම් කරගෙන අතිරේක අධ්‍යක්ෂ, නියෝජ්‍ය අධ්‍යක්ෂවරුන්, ජ්‍යෙෂ්ඨ ගණකාධිකාරී, පර්යේෂණ අංශවල අංශ ප්‍රධානීන්, කළමනාකරු (වතු) අධිකාරීවරුන් බණ්ඩාරිප්පුවත්තේ එක් අමතර නිලධාරියෙක් සහ සභාපතිගේ ලේකම් යන අය සඳහා නිල නිවාස කුලිය අයකර ගැනීමෙන් නිදහස් කොට ඇත. අනෙකුත් නිල</p> | <p>පොල් පර්යේෂණ ආයතනයට ගැළපෙන පරිදි මෙහෙයුම් අත්පොතක් සකස් කර භාණ්ඩාගාර අනුමැතිය ලබා ගත යුතු අතර අදාළ අනුමැතිය ලැබෙන තෙක් ආයතන සංග්‍රහයේ විධි විධාන අනුව රාජකාරී ක්‍රියාත්මක කළ යුතුය.</p> |

නිවැසියන්ගෙන් එක් එක් ශ්‍රේණි අනුව සහනදායී ක්‍රමයකට කුලියක් අය කරනු ඇත.

(ii) xix
පරිච්ඡේද
යේ 5.8
ඡේදය

(i) නිල නිවාස වල ජල බිල්පත් අදාළ නිලධාරියා විසින් ගෙවිය යුතු වුවද, මණ්ඩලයේ නිල නිවාසවල පදිංචිකරුවන් විසින් ඔවුන් පෞද්ගලිකව සිදු කරනු ලබන ජල පරිභෝජනය හා මණ්ඩලයේ ජල පරිභෝජනය ඇතුළත්ව සමාලෝචිත වර්ෂයේ රු.3,115,592ක් මණ්ඩලය විසින් ගෙවීම් කර තිබුණි.

පොල් පර්යේෂණ ආයතනයේ නිවාස වතු නිවාස ලෙස, සේවයේ අවශ්‍යතාවය මත නිලධාරීන් වෙත ලබා දී ඇති බැවින් එම නිවාස සඳහා වෙන වෙනම ජල මීටර් සවිකර නොමැත. නිල නිවාස හා කාර්යාලයට එකම ජල බිල්පතක් ලැබෙන පැවින් පදිංචිකරුවන්ගෙන් ජල පරිභෝජන වියදම අයකර ගැනීමට නොහැකි වී ඇත.

පොල් පර්යේෂණ ආයතනයට ගැලපෙන පරිදි මෙහෙයුම් අත්පොතක් සකස් කර භාණ්ඩාගාර අනුමැතිය ලබා ගත යුතු අතර අදාළ අනුමැතිය ලැබෙන තෙක් ආයතන සංග්‍රහයේ විධි විධාන අනුව රාජකාරී ක්‍රියාත්මක කළ යුතුය.

(ii) නිල නිවාසවල විදුලි බිල්පත් අදාළ නිලධාරියා ගෙවිය යුතු වුවද නිලධාරීන් අයත්වන ශ්‍රේණි අනුව විදුලි ගාස්තු ඒකක 56.25 සිට ඒකක 150 දක්වා ගාස්තු ගෙවීමෙන් නිදහස් කර තිබුණු අතර නිලධාරීන් 29 ක් සඳහා සම්පූර්ණ විදුලි බිලම නිලධාරීන්ගෙන් නිදහස් කර මණ්ඩලය විසින් ගෙවීම් කර තිබුණි. ඒ අනුව සමාලෝචිත වර්ෂයේ ජනවාරි සිට නොවැම්බර් දක්වා නිලධාරීන්ගේ පෞද්ගලික විදුලි බිලෙන් රු.1,740,200ක්

පොල් පර්යේෂණ ආයතනයේ නිල නිවාස සඳහා වෙනම බිල්පත් නොලැබෙන අතර සමස්ථ ආයතනයටම ලැබෙනුයේ එකම බිල්පතක් පමණි. සේවයේ අවශ්‍යතාවය මත මෙම නිල නිවාස ලබා දීම සිදු කරන බැවින් අභ්‍යන්තර චක්‍රලේඛ අංක 13/2018 අනුව එක් එක් ශ්‍රේණියට අදාළව සහනදායී පදනමක් මත සීමිත විදුලි ඒකක ප්‍රමාණයක් නොමිලේ ලබා දී ඇති අතර එම සීමාවට වඩා වැඩිපුර පාරිභෝජනය කරන විදුලි ඒකක ප්‍රමාණය සඳහා ආයතනයෙන් ගෙවන විදුලි ඒකකයක වටිනාකම පදනම් කරගෙන සම්පූර්ණයෙන්ම අයකිරීමට කටයුතු කරනු ඇත.

පොල් පර්යේෂණ ආයතනයට ගැලපෙන පරිදි මෙහෙයුම් අත්පොතක් සකස් කර භාණ්ඩාගාර අනුමැතිය ලබා ගත යුතු අතර අදාළ අනුමැතිය ලැබෙන තෙක් ආයතන සංග්‍රහයේ විධි විධාන ක්‍රියාත්මක කළ යුතුය.

මණ්ඩලය විසින් දරා තිබුණි.

(ආ)2022 ජනවාරි 20 දිනැති ජාතික පශු සම්පත් සංවර්ධන මණ්ඩලයේ අංක 04/2022 දරන වක්‍රලේඛය

2022 දෙසැම්බර් 31 දිනට මූල්‍ය තත්ත්ව ප්‍රකාශනයේ දක්වා ඇති රු.24,736,650ක ගවයන් බැටළුවන් වැනි ජීව විද්‍යාත්මක වත්කම් තක්සේරු කිරීමේදී යොමුගත වක්‍රලේඛය ප්‍රකාරව එම සතුන්ගේ ගර්භණිභාවය, දිනකට නිෂ්පාදනය කරන සාමාන්‍ය කිරි ප්‍රමාණය පදනම් කරගෙන ඒවාට අදාළ රේටයන් යොදා ගත යුතු වුවත් ඒ සතුන්ගේ බර පමණක් සැලකිල්ලට ගෙන තිබුණි. එම නිසා ජීව විද්‍යාත්මක වත්කම්වල වටිනාකම අවතක්සේරු වී තිබුණි.

ජීව විද්‍යාත්මක වත්කම් ගිණුම් මූල්‍ය වර්ෂයට අදාළ කිරීමේදී ජාතික පශු සම්පත් සංවර්ධන මණ්ඩලය මගින් නිකුත් කළ නව වක්‍රලේඛ අංක 04/2022 යටතේ නිවැරදිව 2023 වර්ෂයේ ගිණුම් තුළ ගැළපීමට කටයුතු කරනු ඇත.

මූල්‍ය වර්ෂයට අදාළ වක්‍රලේඛ හා විධි විධාන පදනම් කරගෙන ජීව විද්‍යාත්මක වත්කම් අගය කර ගිණුම් ගත කළ යුතුය.

1.8 මුදල් කළමනාකරණය

| විගණන නිරීක්ෂණය | කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම | නිර්දේශය |
|---|---|--|
| <p>මණ්ඩලයේ ප්‍රධාන අරමුණ දේශීය පොල් නිෂ්පාදනය වැඩි දියුණු කිරීම හා ඒ සඳහා පර්යේෂණ සිදුකිරීම වුවද 2019 හා 2021 වර්ෂවලදී අවස්ථා 02කදී මුදල් අර්බුද හේතුවෙන් පර්යේෂණ නවතා තිබුණි. එසේ වුවද 2022 අගෝස්තු 25 දිනැති අංක 117/2022 දරන අධ්‍යක්ෂක මණ්ඩල තීරණය මත රු.202,800,000ක් ලංකා බැංකුව දංකොටුව ශාඛාවේ ඉතුරුම් ගිණුමක තැන්පත් කර තිබුණු බව විගණනයේදී නිරීක්ෂණය විය.</p> | <p>පර්යේෂණ හා ජාන සම්පත් මධ්‍යස්ථාන වල ආදායමින් පර්යේෂණ සඳහා තව දුරටත් මුදල් ලබා නොගන්නා ලද අතර නියමිත සංවර්ධන කාර්යයන් සිදු කරන තුරු එම මුදල් ආයෝජනයක් වශයෙන් ඉතිරි කිරීමේ ගිණුමක තැන්පත් කරන ලදී. තවද 2023 වසරේ මෙම වතු අරමුදලෙන් රු.මිලියන 83.3ක් පර්යේෂණ වියදම් වලට යොදාගෙන ඇත.</p> | <p>පර්යේෂණ කටයුතු සඳහා ප්‍රමුඛස්ථානය ලබාදිය යුතුය.</p> |

2. මූල්‍ය සමාලෝචනය

2.1 මූල්‍ය ප්‍රතිඵල

සමාලෝචිත වර්ෂයේ මෙහෙයුම් ප්‍රතිඵලය රු. 110,832,662 ක අතිරික්තයක් වූ අතර ඊට අනුරූප ඉකුත් වර්ෂයේ අතිරික්තය රු. 151,245,792 ක් විය. ඒ අනුව මූල්‍ය ප්‍රතිඵලයෙහි රු. 40,413,130 ක පිරිහීමක් නිරීක්ෂණය විය. මෙම පිරිහීමට පෙර වර්ෂයට සාපේක්ෂව සමාලෝචිත වර්ෂයේ ජාන සම්පත් මධ්‍යස්ථාන වියදම් රු.145,201,161 කින් හා වෙනත් වියදම් රු. 100,583,250 කින් ඉහළ යාම ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු වී තිබුණි.

2.2 අනුපාත විශ්ලේෂණය

සමාලෝචිත වර්ෂයේ ජංගම වත්කම් අනුපාතය හා ක්ෂණික වත්කම් අනුපාතය පිළිවෙලින් 2.8 : 1 හා 2.1 : 1ක් වූ අතර පෙර වර්ෂයේදී එම අනුපාතයන් පිළිවෙලින් 1.9 : 1 හා 1.3 : 1ක් විය.

3. මෙහෙයුම් සමාලෝචනය

3.1 අනාර්ථික ගනුදෙනු

| විගණන නිරීක්ෂණය | කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම | නිර්දේශය |
|--|--|--|
| <p>2012 වර්ෂයේ සිට 2022 වර්ෂය දක්වා වූ කාලපරිච්ඡේදය තුළ මණ්ඩලයේ අංශ 7ක සිදුකරමින් පැවතුන පර්යේෂණයන් 14ක් පර්යේෂණ නිලධාරියා සේවය අතහැර යාම, මූල්‍ය ප්‍රතිපාදන නොමැති වීම, වල් අලින්ගෙන් හානි සිදුවීම, බලශක්ති නිෂ්පාදනය සඳහා ගිලිරිසිඩියා දඩු ඉල්ලුම අඩුවීම හා ගිලිරිසිඩියා වගාකිරීම අඩුවීම ආදී හේතූන් මත සමාලෝචිත වර්ෂය අවසානය වන විට අතහැර දමා තිබුණු බැවින් ඒ සඳහා වැයකර තිබුණු රු.11,375,320ක් අනාර්ථික වියදම් ලෙස විගණනයේදී නිරීක්ෂණය විය.</p> | <p>නිලධාරියා සේවය අතහැරයාම මූල්‍ය ප්‍රතිපාදන නොමැති වීම වල් අලින්ගෙන් හානිවීම ආදී හේතු මත මෙම පර්යේෂණ අතරමඟ නවතා දමා ඇත.</p> | <p>පර්යේෂණ ආරම්භ කිරීමට පෙර එහි ධාරිතාවය හා හැකියාව පිළිබඳ පූර්ව අධ්‍යයනයක් කර ඒ අනුව ඉදිරි කටයුතු සැලසුම් කිරීම තුළින් අනාර්ථික වියදම් අවම කර ගැනීමට කටයුතු කළ යුතුය.</p> |

3.2 කළමනාකරණ අකාර්යක්ෂමතා

| විගණන නිරීක්ෂණය | කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම | නිර්දේශය |
|---|---|---|
| <p>(අ) මණ්ඩලය විසින් දකුණු පළාතේ ග්‍රාම නිලධාරී වසම් 294කට අදාළව පොල්කොළ මැලවීමේ හා කොළ කුණුවීමේ රෝගය පිළිබඳ පරීක්ෂාව 2008 වර්ෂයේ සිට අදියර 5කින් ආරම්භකර වසර 14ක කාලයක් ගත වුවද පරීක්ෂා කළ යුතු ග්‍රාම නිලධාරී</p> | <p>පස්වන අදියර 2020 වර්ෂයේ අප්‍රේල් මාසයේ ආරම්භ කල අතර 2020 හා 2021 වර්ෂවල පැවති කොරෝනා වසංගත තත්ත්වය හා 2022 වර්ෂයේ පැවති ඉන්ධන අර්බුද තත්ත්වය යටතේ ක්ෂේත්‍ර පරීක්ෂාවන් අඛණ්ඩව සිදු කිරීමට</p> | <p>වැලිගම පොල් කොළ මැලවීමේ හා කුණු වීමේ රෝගය වැලඳී ඇති ගස් සඳහා අවශ්‍ය ප්‍රතිකර්ම කිරීම, ප්‍රතිරෝධී පැළ හඳුන්වා දීම හා රසායනික ද්‍රව්‍ය භාවිතය සම්බන්ධ පර්යේෂණ නිම කිරීමට පියවර ගත යුතුය.</p> |

වසම් 114 ක පරීක්ෂා කිරීම් කටයුතු නිමකර නොතිබුණි. එසේම රෝග පාලනය සඳහා “රෝගී කලාපය තුළ රෝග ලක්ෂණ පෙන්නුම් සියලුම පොල් ගස් හා පැළ කපා ඉවත් කිරීම” සිදුවන අතර 2013 වර්ෂයේ සිට 2022 වර්ෂය දක්වා ප්‍රතිරෝධී දෙමුහුන් පැළ 3,193ක් වැනි සුළු සංඛ්‍යාවක් පමණක් හඳුන්වා දී තිබුණි. රසායනික ද්‍රව්‍ය භාවිතය සම්බන්ධයෙන් පර්යේෂණ සිදු කරමින් පැවතියද සමාලෝචිත වර්ෂය අවසානය දක්වා අදාළ පර්යේෂණ නිමකර නොතිබුණි.

බාධා පැමිණි බව දන්වා සිටිමි. එබැවින් පස්වන අදියරේ පරීක්ෂා කිරීමේ කටයුතු සැලසුම් කල පරිදි අවසන් කිරීමට නොහැකි විය. ආරක්ෂිත කලාපය තුළ පස්වන අදියර ඉතිරි වී ඇති ග්‍රාම නිලධාරී වසම්වල රෝගී ගස් සලකුණු කිරීමේ හා ඉවත් කිරීමේ කටයුතු අඛණ්ඩව ක්‍රියාත්මක කරනු ඇත.

(ආ) මණ්ඩලය විසින් 2008 වර්ෂයේ සිට 2022 වර්ෂය දක්වා කාලය තුළ දකුණු පළාතේ පොල් කොළ කුණුවීමේ හා කොළ මැලවීමේ රෝග පරීක්ෂා කිරීම සඳහා තාවකාලික ක්ෂේත්‍ර පරීක්ෂක නිලධාරීන් 4 න් 24 න් අතර ප්‍රමාණයක් සේවයට බඳවාගෙන සේවා බණ්ඩනයකට යටත්ව මාස 6 න් 6 ට සේවා දිගුවන් ලබා දී තිබුණු අතර එම ප්‍රමාණය දිස්ත්‍රික්ක 3 ක ග්‍රාම නිලධාරී වසම් 294ක් ආවරණය කිරීමට ප්‍රමාණවත් නොවන බව විගණනයේදී නිරීක්ෂණය විය.

වැඩි ක්ෂේත්‍ර පරීක්ෂකවරු සංඛ්‍යාවක් සහ රජයේ සංවර්ධන නිලධාරීන් යොදාගෙන මෙම රෝගී ගස් සලකුණු කිරීමේ හා ඉවත් කිරීමේ වැඩසටහන කඩිනම් කිරීම සඳහා වසර 03 ක ව්‍යාපෘති යෝජනාවක් 2021 වර්ෂයේදී අමාත්‍යාංශය වෙත යොමුකළ අතර ඒ සඳහා මුදල් ප්‍රතිපාදන නොලැබුණු අතර මෙම ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා වැඩිපුර ක්ෂේත්‍ර පරීක්ෂකවරුන් යොදා ගැනීමට වසර කිහිපයක සිට උත්සාහ කළද ඒ සඳහා කළමනාකරණ සේවා දෙපාර්තමේන්තුවෙන් ප්‍රතිචාරයක් ලැබී නොමැත.

ප්‍රමාණවත් නිලධාරීන් යොදවාගෙන රෝග පරීක්ෂා කිරීමේ කටයුතු සිදු කරමින් ව්‍යාපෘතිය සාර්ථක කර ගැනීමට කටයුතු කළ යුතුය.

(ඇ) පොල් කොළ මැලවීමේ හා කොළ කුණුවීමේ රෝගයට පොල් ගස් එන්නත් කිරීම හෝ ගස් කපා ඉවත් කිරීම හැර එම රෝගයට ඔරෝත්තු දෙන ප්‍රතිරෝධී පැළ නිෂ්පාදනයට වැඩි අවධානයක් යොමුකළ යුතු නමුත් අදාළ අත්පරාගන වැඩසටහන ක්‍රියාත්මක කරන සේවකයාගේ 2020 ඔක්තෝම්බර් මස සිට කොන්ත්‍රාත් කාලය අවසන් වීම මත ප්‍රතිරෝධී පැළ නිෂ්පාදනයද නතර වී තිබුණි.

වැලිගම රෝගයට ප්‍රතිරෝධී දෙමුහුම් නිපදවීමේ පර්යේෂණ සඳහා කොන්ත්‍රාත් පදනම මත සේවයේ යෙදවූ අත් පරාගණන කම්කරුවාගේ කොන්ත්‍රාත් කාලය 2020.10.31 වන දිනෙන් අවසන් වූ අතර එම කම්කරුවා සඳහා සේවා දිගුවක් ලබා ගැනීමට 2020.07.23 වන දින වැවිලි අමාත්‍යාංශ ලේකම්තුමා මහින් කළමනාකරණ සේවා දෙපාර්තමේන්තුවෙන් ඉල්ලීමක් සිදුකරන ලද නමුත් කළමනාකරණ සේවා දෙපාර්තමේන්තුව විසින් එම ඉල්ලීම ප්‍රතික්ෂේප කරන ලදී.

අත්පරාගන කටයුතු සක්‍රීය කර ප්‍රතිරෝධී පැළ නිෂ්පාදනය වැඩි කර ගත යුතුය.

නැවත 2020.09.15 දින අප විසින් කරුණු දක්වා නැවත ඉල්ලීමක් ඉදිරිපත් කළද ඒ සඳහාද ප්‍රතිචාරයක් නොලැබුණි. එම හේතුව නිසා අත් පරාගණ වැඩසටහන 2020.10.31 වන දින සිට තාවකාලිකව නතර වී ඇත.

(ඇ) පොල් වගාකිරීමේ මණ්ඩලය සතු වැලිගම පිහිටි අක්කර 15ක භූමිය 2016 දෙසැම්බර් 20 දින සිට අවබෝධතා ගිවිසුමක් මත අවුරුදු 10ක කාලසීමාවක් සඳහා මණ්ඩලය වෙත ලබාගෙන තිබුණු අතර වැලිගම පොල්කොළ මැලවීමේ හා කොළ කුණුවීමේ රෝගයට ඔරොත්තු දෙන ප්‍රතිරෝධී නව දෙමුහුන් පැළ තවානක් බවට මෙම භූමිය පුළුල් කිරීම එහි අරමුණ වුවද 2013 සිට 2022 දක්වා වසර 09ක කාලය එහි පැළ 3,193ක් පමණක් නිෂ්පාදනය කර වගාකරුවන්ට හා පොල් වගාකිරීමේ මණ්ඩලයට බෙදාදී තිබුණි.

පොල් වගාකිරීමේ මණ්ඩලය සතු අක්කර 15ක භූමියෙන් පොල් වගා කිරීමට සුදුසු තත්ත්ව පවතින්නේ අක්කර 5ක භූමි ප්‍රමාණයක් පමණි. ඒ අනුව මේ වන විට මෙම වත්තේ පොල් වගාව සඳහා සුදුසු අක්කර 5ක භූමි ප්‍රමාණය ප්‍රශස්ත ලෙස යොදා ගනිමින් මව් ශාක ලෙස කොළ කුන්දිරා වගා කර පරාගණය සිදුකරමින් පවතී

පොල් කොළ මැලවීමේ හා කුණු වීමේ රෝගයට ඔරොත්තු දෙන ප්‍රතිරෝධී පැළ නිෂ්පාදනය වැඩි කර ප්‍රමාණවත් පොල් ගස් ප්‍රමාණයක් නැවත වගාකළ යුතුය.

(ඉ) මණ්ඩලයේ පර්යේෂණ අංශ විසින් සිදුකරන ලද පර්යේෂණවල ප්‍රතිඵල ලෙස විවිධ සොයා ගැනීම් හා උපදෙස් අදාළ නිලධාරීන් විසින් ලිඛිතව ලබා නොදෙන අතර තොරතුරු තාක්ෂණ හුවමාරු අංශය වෙත වාචිකව එම උපදෙස් ලබා දීම සිදුවේ. ඒ අනුව තොරතුරු තාක්ෂණ හුවමාරු අංශය උපදෙස් ප්‍රකාශන නිකුත් කිරීම, විද්‍යුත් මාධ්‍ය මගින් උපදෙස් ලබාදීම, සාකච්ඡා පැවැත්වීම ආදිය සිදුකළද අදාළ සොයාගැනීම් පිළිබඳ මූලික සාක්ෂි පර්යේෂණ අංශය සතුව නොතිබුණි. එම පර්යේෂණවල ප්‍රතිඵල පිළිබඳ බාහිර සමාලෝචනයක්ද 2019 වර්ෂයෙන් පසුව සිදුකර නොතිබුණි.

2020 සහ 2021 වර්ෂයන්හිදී පැවති කොරෝනා වසංගත තත්ත්වය හේතුවෙන් බාහිර පාර්ශවයන් ආයතනයට ගෙන්වීම අපහසු වූ බැවින් පර්යේෂණ වල ප්‍රතිඵල පිළිබඳ සමාලෝචනයක් සිදු කිරීමට නොහැකි විය. 2022 වර්ෂයේදී පැවති ඉන්ධන හා මූල්‍ය අර්බුදය හේතුවෙන් පර්යේෂණ සමාලෝචනයක් සිදු කිරීමට නොහැකි විය. අභ්‍යන්තර සමාලෝචනයක් පමණක් සිදු කරන ලදී. 2023 වර්ෂයේදී බාහිර සමාලෝචනයක් සිදු කිරීම 2023 ජූලි මස 5 වන දින සිට ආරම්භ කර ඇත.

පර්යේෂණ ප්‍රතිඵල, සොයා ගැනීම් හා උපදෙස් ලිඛිතව පවත්වාගෙනයාම සහ අභ්‍යන්තර හා බාහිර සමාලෝචනයන් මගින් පර්යේෂණ වැඩි දියුණු කිරීම සිදු කළ යුතුය.

3.3 මෙහෙයුම් අකාර්යක්ෂමතා

| විගණන නිරීක්ෂණය | කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම | නිර්දේශය |
|--|---|--|
| <p>(අ) මණ්ඩලයේ කාර්යයන් අතර ප්‍රධානතම කාර්යයක් වන පොල් වගාව පිළිබඳ වැඩිදුර විද්‍යාත්මක පර්යේෂණ පැවැත්වීම ,රෝග සහ පළිබෝධ වැළැක්වීම හා සුව කිරීම වුවද ,2019 වර්ෂයේ අගභාගයේදී පොල් වගාවට ඇති වූ “සුදුමැස්සා” පළිබෝධකයා පාලනය කිරීම සඳහා 2022 වර්ෂය දක්වා ස්ථීර ප්‍රතිකර්මයක් සොයාගෙන නොතිබුණු බැවින් දිස්ත්‍රික්ක 9කට අයත් ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාශ 127න් 50ක මෙම පළිබෝධකයා වගාවන් සඳහා දැඩිව බලපෑම් කිරීමෙන් පසුව කොහොඹ තෙල්, සබන් කුඩු මිශ්‍රණයක් 2022 අගභාගය වන විට හඳුනාගෙන තිබුණි.</p> | <p>කොරෝනා වසංගතය අවසන් වී පර්යේෂණ කිරීමට සුදුසු තත්ත්වයක් ඇති වූ වහාම නැවත පර්යේෂණ ආරම්භ කළ අතර එම පර්යේෂණ ප්‍රතිඵල මත 2022 වර්ෂයේදී ස්වභාවික ශාකමය කෘමිනාශක නිර්දේශ කරන ලදී. එසේම එම පර්යේෂණ වසරකට වඩා අඩු කාලයක් තුළ අවසන් කර නිර්දේශ නිකුත් කර ඇත.</p> | <p>හඳුන්වා දුන් ස්වභාවික ප්‍රතිකර්ම යොදා ගෙන සුදු මැස්සා රෝගය පාලනය කිරීමේ ප්‍රගතිය පිළිබඳ පසු විපරම් කටයුතු සිදුකර රෝග පාලනයට හා මර්ධනයට අවශ්‍ය කඩිනම් ක්‍රියාමාර්ග ගත යුතුය.</p> |
| <p>(ආ) මණ්ඩලය විසින් “ සුදුමැස්සා ” මර්ධනය කිරීම සඳහා පොල් වගාකිරීමේ මණ්ඩලය සමඟ ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාශ 3ක පමණක් පොල් ගස් 81,176 ක මර්ධන ව්‍යාපෘති ක්‍රියාත්මක කර පළිබෝධකයා පාලනය කිරීමට පියවර ගෙන තිබුණ ද මෙම රෝගය පැතිරී තිබෙන බව වාර්තා වී ඇති ඉතිරි ප්‍රාදේශීය ලේකම් කාර්යාල 124 හි මෙම පළිබෝධකයා මර්ධනය කිරීමට හා පාලනය කිරීමට නොහැකි වී තිබුණි.</p> | <p>ව්‍යාපෘතිය මඟින් මෙවැනි මහා පරිමාණ කෘමිනාශක ඉසීමේ ශක්‍යතාව අධ්‍යයනය කළ අතර එය සාර්ථක බව අපගේ නිරීක්ෂණ අනුව පැහැදිලි වේ. මෙවැනි ආකාර පළිබෝධයක් මර්ධනය රජයේ ආයතන එකක් හෝ දෙකකින් පමණක් සිදු කළ නොහැක. ඒ සඳහා මහජනතාවගේ සක්‍රීය සහභාගීත්වයද අවශ්‍ය අතර ඒ සඳහා අවශ්‍ය කටයුතු හා පහසුකම් පොල් වගා කිරීමේ මණ්ඩලය මඟින් සම්පාදනය කර ඇත.</p> | <p>පවතින තත්ත්වයන් කළමනාකරණය කර ගනිමින් රෝග පාලනය හා මර්ධනය සඳහා අවශ්‍ය ප්‍රතිකර්ම හඳුන්වා දිය යුතුය.</p> |
| <p>(ඇ)පොල් ගස්වල කොළ මැලවීම හා කුණුවීමේ රෝගය පාලනය කිරීම සඳහා හඳුනා ගෙන තිබුණු එකම ක්‍රමවේදය රෝගී ගස් ගලවා ඉවත් කිරීම වුවද රෝගය පවතින ගාල්ල, මාතර, හම්බන්තොට දිස්ත්‍රික්ක තුනෙහි 2022 වර්ෂයේ සලකුණු කළ ගස් 3,263 න් ඉවත් නොකළ ගස්</p> | <p>2022 වර්ෂයේදී රටතුළ පැවති ඉන්ධන හිඟය නිසා රෝගී ගස් සලකුණු කර ඉවත් කිරීමේ ක්‍රමවේදයට යම් බාධා ඇතිවීමෙන් ගස් සලකුණු කිරීමේ හා ඉවත් කිරීමේ සුලු ප්‍රමාදයක් ඇති විය. එමෙන්ම 2023.06.30 දින වන විට ආරක්ෂිත කලාපය</p> | <p>රෝගය පැතිරීම වළක්වා ගැනීමට නිසි ක්‍රියාමාර්ග කඩිනමින් ගත යුතුය.</p> |

1,469ක් පැවතීම රෝග මැඩලීමට බාධාවක් හා රෝග වර්ධනය වීමට හේතුවක් වී තිබුණු බව විගණනයේදී නිරීක්ෂණය විය.

තුළ වැලිගම රෝග ලක්ෂණ පෙන්වන සියළු පොල් ගස් ඉවත් කිරීමට අවශ්‍ය කටයුතු කෙරෙමින් පවතී.

(ඇ) කුරුණෑගල වැවිලි සමාගමට අයත් කුරුණෑගල කාල්ස් ෆීල්ඩ් වතු යායෙන් අක්කර 75ක භූමිභාගය තුළ දෙමුහුන් බීජ පොල් උයනක් ස්ථාපිත කිරීම සඳහා පොල් පර්යේෂණ මණ්ඩලය සහ කුරුණෑගල වැවිලි සමාගම අතර 2021 සැප්තැම්බර් 29 දින 2021 - 2023 කාලපරිච්ඡේදය සඳහා අවබෝධතා ගිවිසුමකට එළඹී තිබුණි. දෙපාර්ශවය එළඹී ගිවිසුමට අනුව 2022 වර්ෂයේ ද ශ්‍රී ලංකා උස පොල් හා ශ්‍රී ලංකා දුඹුරු කුන්දිරා පොල් වර්ගයට අයත් ශාක භාවිතා කර දෙමුහුන් පොල් බීජ පැළ 2,150ක් නිෂ්පාදනය කළ යුතු වුවද විගණන දිනය වූ 2023 අප්‍රේල් 26 වන විටත් ශ්‍රී ලංකා උස පොල් පැළ 1,247ක් පමණක් බීජ පොල් උයනේ සිටුවා තිබුණි. ශ්‍රී ලංකා දුඹුරු කුන්දිරා පැළ සිටුවා නොතිබුණු අතර මණ්ඩලය විසින් කිසිදු දුඹුරු කුන්දිරා පැළයක් කුරුණෑගල වැවිලි සමාගම වෙත ලබා දී නොතිබුණි.

2023 මැයි මාසය වන විට උස මව් පැළ 2037ක් හා දුඹුරු කුන්දිරා පැළ 81 ක් කාල්ස්ෆීල්ඩ් බීජ පොල් උයනේ සිටුවා ඇත. 2023 දෙසැම්බර් වන විට තවත් අත්පරාගනය කරන ලද උස පැළ 640ක් සිටුවීමට නියමිතව ඇත.

අවබෝධතා ගිවිසුමට අනුව දෙමුහුන් බීජ උයන ස්ථාපිත කිරීම, ගස් සිටුවීම, පැළ සැකසීම, අදාළ පහසුකම් සැපයීම හා එම කටයුතු පිළිබඳ නිසි අධීක්ෂණයකින් යුතුව කටයුතු කිරීම මණ්ඩලය විසින් සිදුකළ යුතුය.

(ඉ) කුරුණෑගල වැවිලි සමාගමට අයත් කුරුණෑගල කාල්ස් ෆීල්ඩ් දෙමුහුන් බීජ පොල් උයන සඳහා ජලය සැපයීමට ජලනල ව්‍යාපෘතියක් ආරම්භ කිරීමට 2022 පෙබරවාරි 7 දින ඇස්තමේන්තුගත මුළු වටිනාකම වන රු.10,986,882ක මුදල අත්තිකාරම් ලෙස කුරුණෑගල වැවිලි සමාගමට ලබා දී තිබුණි. ජලනල ව්‍යාපෘතිය 2022 ඔක්තෝබර් මාසයේදී එනම් අත්තිකාරම් ලබා දී මාස 08කට පසු ආරම්භ කර තිබුණු අතර විගණන දිනය වූ 2023 අප්‍රේල් 26 දින වන විටත් වසරකට වැඩි කාලයක් ගත වුවද ව්‍යාපෘතියේ කාර්යයන් පිළිබඳ නිසි අධීක්ෂණයක් සිදුකර නොතිබුණු බැවින් සැලකිය යුතු ප්‍රගතියක් ලබාගෙන නොතිබුණි. එසේම එම වතුයායේ වැට ගැසීමටද

කාල්ස්ෆීල්ඩ් වතුයායේ බීජ පොල් උයන වටා වැටක් ඉදිකිරීමේ කාර්යය සාර්ථකව ආරම්භ වූවත් 2022 අප්‍රේල් මාසයෙන් පසුව ඇති වූ ඉන්ධන හා ආර්ථික අර්බුදය නිසා අඛණ්ඩව සිදුකිරීමට නොහැකි විය. විශේෂයෙන්ම පැවති සීමෙන්ති හා ඉන්ධන හිඟය මෙම කාර්යය ප්‍රමාද වීමට බලපා ඇත.

නිසි අධීක්ෂණයකින් යුතු දෙමුහුන් බීජ පොල් ව්‍යාපෘතියේ කාර්යයන් සිදුකර එහි අරමුණු සාර්ථක කර ගැනීමට කටයුතු කළ යුතුය. මණ්ඩලය සතු ජාන සම්පත් මධ්‍යස්ථානවල මෙම කාර්ය සිදු කිරීමට හැකියාව සලකා බැලිය යුතුය.

මණ්ඩලය විසින් රු.4,688,000ක් වියදම් කර තිබුණු අතර පොල් පර්යේෂණ මණ්ඩලය සතුව ජාන සම්පත් මධ්‍යස්ථාන 10ක් පැවතුණද මෙම ජාන සම්පත් මධ්‍යස්ථානවල මෙම කාර්යය සිදු කිරීමට ඇති හැකියාව ද සලකා බලා නොතිබුණු බව විගණනයේදී නිරීක්ෂණය විය.

3.4 මතභේදයට තුඩුදෙන ගනුදෙනු

| විගණන නිරීක්ෂණය | කළමනාකාරීත්වයේ අදහස් දැක්වීම | නිර්දේශය |
|--|--|---|
| <p>(අ) මණ්ඩලයේ ශාක කායික විද්‍යා අංශයේ ජ්‍යෙෂ්ඨ පර්යේෂණ නිලධාරියෙකු විසින් “ගෝලීය උෂ්ණත්වය ඉහළ යාමේ සහ නියඟයේ බලපෑම ශ්‍රී ලංකාවේ පොල් කර්මාන්තයට බලපාන අයුරු තක්සේරු කිරීම” නැමති ශීර්ෂය යටතේ පර්යේෂණයක් සිදුකිරීමට 2021 දෙසැම්බර් 28 බණ්ඩාරිප්පුව පර්යේෂණ මධ්‍යස්ථානයේ අභ්‍යන්තර ගැල්වනයිස් පර්යේෂණ කුටි 12ක් වෙනුවෙන් රු.1,098,000ක් වියදම් කර සවිකර තිබුණි .මූලික කාර්යයන් ආරම්භ කිරීමෙන් පසු පර්යේෂණය ආරම්භ කළ නිලධාරියා 2022 පෙබරවාරි 28 දින මණ්ඩලයේ සේවය හැරගොස් තිබුණු බැවින් හා වෙනත් නිලධාරියෙකුට එම පර්යේෂණයන් සඳහා අවශ්‍ය දැනුම නොතිබුණු බැවින් පර්යේෂණය අතරමඟ නතර වී තිබුණු අතර සකස් කරන ලද කුටි 12 බණ්ඩාරිප්පුව වත්තේ වල් බිහි වෙමින් පැවතුණු බැවින් එම මුදල් අනාර්ථික වියදමක් ලෙස විගණනයේදී නිරීක්ෂණය විය.</p> | <p>පර්යේෂණ සැලසුම් කල නිලධාරියා ජාතික පර්යේෂණ සභාව මගින් ප්‍රතිපාදන හිමි මෙම පර්යේෂණයෙහි ප්‍රධාන පර්යේෂකවරයා (Principal Investigator) ලෙස කටයුතු කල අතර මෙය ඔහු ආචාර්ය උපාධිය හදාරන සමයේ ලබාගත් දැනුම මත පදනම්ව සැලසුම් කරන ලද්දකි. එම විශේෂ පුහුණුව සහිත පර්යේෂණ නිලධාරියෙකු පොල් පර්යේෂණ ආයතනය තුළ නොවූ බැවින් වෙනත් පර්යේෂණ නිලධාරියෙකුට එහි පූර්ණ වගකීම භාරගෙන ක්‍රියා කිරීමේ හැකියාවක් නොමැත.</p> | <p>පර්යේෂණ නිලධාරියා මණ්ඩලය හැර යාම පිළිබඳව නීත්‍යානුකූල පියවර ගත යුතුය. මෙම පර්යේෂණය අඛණ්ඩව කරගෙන යාම සඳහා ඇති විකල්ප අවස්ථා පිළිබඳව සලකා බැලිය යුතුය.</p> |

3.5 අරමුදල් උන උපයෝජනය

| විගණන නිරීක්ෂණය | කළමනාකාරීත්වයේ අදහස් දැක්වීම | නිර්දේශය |
|---|--|---|
| <p>පොල් පර්යේෂණ මණ්ඩලය විසින් 2017 වර්ෂයට පෙර සිට අවසන්</p> | <p>අනෙකුත් අක්‍රිය ව්‍යාපෘතිවල ශේෂයන් ආයතනයේ සංවර්ධන</p> | <p>අවසන් කරන ලද ව්‍යාපෘතිවල ඉතිරි මුදල් ආපසු යැවීම හෝ අනුමත</p> |

කරන ලද ව්‍යාපෘති 17ක් වෙනුවෙන් පෞද්ගලික ප්‍රදානකරුවන්ගෙන් හා පොල්, කිතුල්, තල් ප්‍රවර්ධනය හා ආශ්‍රිත කාර්මික භාණ්ඩ අපනයන විවිධාංගීකරණ රාජ්‍ය අමාත්‍යාංශයෙන් ලැබුණු මුදල්වලින් ඉතිරි වී ඇති රු.10,118,609ක අක් මුදල් සමාලෝචිත වර්ෂය අවසානය දක්වා කිසිදු කාර්යයක යෙදවීමෙන් තොරව නිෂ්ක්‍රීයව පැවතුණි.

කටයුතු වලට ඉදිරියේදී යොදා ගැනීමට නියමිතය.

වෙනත් කාර්යක යෙදවිය යුතුය.

3.6 ප්‍රසම්පාදන කළමනාකරණය

| විගණන නිරීක්ෂණය | කළමනාකාරීත්වයේ අදහස් දැක්වීම | නිර්දේශය |
|--|---|---|
| <p>ප්‍රභාසංශ්ලේෂණය මැනීම, ශාක පත්‍රවල උෂ්ණත්වය මැනීම හා ප්‍රවිකාවල හැසිරීම මැනීම සඳහා 2021 වර්ෂයේදී මණ්ඩලය විසින් මිලදී ගත් රු.16,934,095ක් පිරිවැය වූ ප්‍රභාසංශ්ලේෂණය මැනුම් උපකරණයේ (Photosynthesis meter) මැනුම් ඒකකයේ (Flow meter) දෝෂයක් මත එය මිලදීගෙන වර්ෂයක පමණ කාලයක් තුළ වාර 3කදී අලුත්වැඩියාකර තිබුණු අතර තුන්වන වාරයේදී මැනුම් ඒකකයේ දෝෂය අලුත්වැඩියා කිරීමට මණ්ඩලය රු.704,557ක මුදලක් (ඩොලර් 1945) දේශීය නියෝජිත ආයතනයට ගෙවීමට ප්‍රසම්පාදන කමිටුව අනුමත කර ගෙවීමට නියමිතව පවතී. මෙම උපකරණය මිලදී ගැනීමේ පූර්ව ප්‍රසම්පාදන අවස්ථාවේදී මේ හා සමාන උපකරණයක් භාවිතා කරන අග්නි දිග විශ්ව විද්‍යාලයෙන් තොරතුරු විමසීමේදී මෙම උපකරණය නිතරම අලුත්වැඩියා කිරීමට සිදුවන බවත් එම නිසා වගකීම් කාලය වර්ෂ 5 දක්වා වැඩිකර ගන්නා ලෙසත් එම විශ්ව විද්‍යාලයේ තාක්ෂණ පීඨයේ ජ්‍යෙෂ්ඨ කලීකාරවරයෙකු දන්වා තිබුණද මණ්ඩලය විසින් වගකීම් කාලය වැඩි කර ගැනීමට කටයුතු නොකර එක් අවුරුදු වගකීම් කාලයක් සහිතව යන්ත්‍රය මිලදීගෙන තිබුණි. එසේම මෙම උපකරණය මිලදී ගැනීමේ තාක්ෂණ කමිටු සාමාජිකයකු හා ශාක කායික</p> | <p>මිල ගණන් කැඳවීමේදී දක්වා තිබූ සියලුම පිරිවිතර සපිරුණු බැවින් Microtech Biological (pvt) Ltd. ආයතනය යන්ත්‍රය මිලදී ගැනීම සඳහා තෝරාගත් අතර ඒ අනුව ඔවුන් විසින් ඉදිරිපත් කර තිබූ වගකීම් කාලය පිළිගැනීමට සිදුවිය. පද්ධතියේ නිතරම අලුත්වැඩියා කිරීමට සිදුවන බවත් වගකීම් කාලය වර්ෂ 5 දක්වා ඉල්ලුම් කරන ලෙසත් දන්වා තිබුණද ඒ වන විටත් ටෙන්ඩර් පත් තැඳවා අවසන්ව තාක්ෂණික කමිටු ඇගයීම් සිදු කරමින් පැවතිණි.</p> | <p>ආයතනය හැර ගිය නිලධාරියාට එරෙහිව නෛතික ක්‍රියාමාර්ග ගත යුතුය. ප්‍රසම්පාදනය පිළිබඳ පරීක්ෂණයක් සිදුකර නොසැලකිල්ල හෝ විෂමාවාරයක් සිදුව ඇත්නම්, වගකිව යුත්තන්ට එරෙහිව පියවර ගත යුතුය.</p> |

විද්‍යා අංශයේ පර්යේෂණ කටයුතු සිදුකළ ජ්‍යෙෂ්ඨ පර්යේෂණ නිලධාරියා 2022 වර්ෂයේදී මණ්ඩලයේ සේවය අතහැර ගොස් තිබුණි. එම නිසා මෙම යන්ත්‍රයෙන් උපරිම ප්‍රයෝජනයක් නොගන්නා බව නිරීක්ෂණය විය.

3.7 මානව සම්පත් කළමනාකරණය

| විගණන නිරීක්ෂණය | කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම | නිර්දේශය |
|--|---|--|
| <p>සමාලෝචිත වර්ෂය අවසානය වන විට මණ්ඩලයේ පර්යේෂණ අංශ 8 තුළ කෘෂි ආර්ථික අංශයේ හා ශාක කායික විද්‍යා අංශයේ එක් පර්යේෂණ නිලධාරියෙකු බැගින්ද අනිකුත් අංශවල පර්යේෂණ නිලධාරීන් 2 – 4 අතර ප්‍රමාණයක් පමණක් සිටින අතර අංශ ප්‍රධානි තනතුරු 5ක්ද, ප්‍රධාන පර්යේෂණ නිලධාරී තනතුරු 3ක්ද, ජ්‍යෙෂ්ඨ පර්යේෂණ නිලධාරී තනතුරු 7ක්ද, පර්යේෂණ නිලධාරී 1ක්ද, පුරප්පාඩුව පැවතුණි. ආයතනයේ අරමුණු ළඟාකර ගැනීමට පර්යේෂණ කටයුතු සඳහා ප්‍රමාණවත් නිලධාරීන් සංඛ්‍යාවක් නොමැති බව විගණනයේදී නිරීක්ෂණය විය.</p> | <p>රාජ්‍ය ව්‍යාපාර වක්‍රලේඛ අංක 2022/04 හි 2.4 වගන්තියේ විධි විධාන මඟින් දක්වා ඇති පරිදි අත්‍යාවශ්‍ය පුරප්පාඩු සඳහා ජාතික අයවැය දෙපාර්තමේන්තුවේ අනුමැතිය ලබා ගැනීමෙන් පසු බඳවා ගැනීම් සඳහා ප්‍රතිපාදන සලසා ඇති බැවින් ඒ අනුව උක්ත පුරප්පාඩු සම්පූර්ණ කිරීමට කටයුතු කරනු ඇත.</p> | <p>කාර්ය මණ්ඩල අවශ්‍යතාවය සලකා බලා අත්‍යාවශ්‍ය තනතුරු සඳහා බඳවාගැනීමට විශේෂිත අනුමැතියක් ලබා ගත යුතුය.</p> |